

BOLALARDA UCHRAYDIGAN OQ QON KASALLIGI VA UNING KELIB CHIQISH SABABLARI

Kuryazova Sh.M., Oxunova M.J., Habibullov M.A.

Farg'ona Jamoat Salomatligi Tibbiyot instituti.

Annotatsiya: Mazkur maqolada bolalarda ko'p uchraydigan qon kasaligi (leykemiya) bolalarda tez - tez uchraydigan qon kasalliklar, klinik manzarasi va davolash usullari bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Bolalarda qon kasalligi, Oq qon hujayralari, O'tkir limfoblastik leykoz (ALL), O'tkir miyeloblastik leykoz (AML), Leykoz sabablari, Leykoz belgilari, Bolalarda leykoz rivojlanishi, Qon kasalliklari sabablari, Genetik omillar, Radiatsiya ta'siri, Viruslar va leykoz, Kimyoviy moddalar ta'siri, Leykozning turlari, Leykoz davolash usullari, Kimyoterapiya bolalarda, Immun tizimi va qon kasalliklari, Suyak iligi transplantatsiyasi, Bolalarda qon ketish, Infeksiya va immunitet.

Kirish: qon ishlab chiqaradigan to'qimalarning o'sma kasalligi, bunda ko'mik zararlanadi va normal qon hosil bo'lishi jarayoni buziladi; qon yaratuvchi a'zolarida yosh patologik hujayra elementlari o'sib ketadi, limfa tugunlari va taloq, kattalashadi, qonda o'ziga xos o'zgarish sodir bo'ladi.

Asosiy qism: Leykoz— Kasallik sababi to'liq aniqlanmagan. Leykozning kelib chiqishida virusli, endogen, kimyoviy va radiatsion nazariyalar mavjud. Qon yaratuvchi a'zolarida yosh patologik hujayralar elementlari shiddatli ravishda o'sib ketadi, limfa tugunlari va taloq, kattalashadi, qonda o'ziga xos o'zgarish sodir bo'ladi. O'tkir leykozda intoksikatsiyaga xos jarayon bo'lib, asosan, temperaturasi ko'tariladi, og'iz bo'shlig'i va tomoqda yiringli-yarali oqarish jarayonlar, qonsirash kuzatiladi, asab sistemasi ham izdan chiqishi mumkin. Periferik qondagi anemiya, trombositopeniya, leykogramma o'zgarishi, qon yaratilish jarayoninig to'satdan to'xtab qolishi va boshqalar kuzatiladi. Surunkali leykoz dastlab jarayolarida sezilmasligi mumkin. Quvvatsizlik holatlari, bosh aylanishi, ko'p terlashlar, haroratning biroz ko'tarilishi ro'y beradi. Bemorning suyaklarida zirqirab og'rish, me'da-ichak faoliyatining buzilishi; jigar, taloq va limfa tugunlari kattalashadi. Og'irroq (terminal) hollarda anemiya, trombositopeniya avj olishi mumkun. Oqqon kasalligi turlixil sabablar natijasida yuzaga kelishi mumkin bulgan masalan, genetik moyillikdan bulishi mumkin bu holatda bemorning oila a'zolaridan oqqon yoki boshqa qon kasalliklari bo'lgan bulsa, bolada bu kasallikning xavfi oshadi.

Endilikda radiatsiya ta'sirida yuzaga kelishi mumkin, yuqori darajali radiatsiyaga uchraganda oqqonning rivojlanishiga sabab buladi misol qilib aytganda, kimyoviy moddalarga, yoki elektr stansiyalari yaqinida yashaydiganlarda bulishi mumkin. Virus va infeksiyalar sababli ham buladi, ba'zi viruslar (misol Epstein- Barr virusi) hujayraning genetik tuzilishini buzishi mumkin va oqqon rivojlanishiga olib kelishi mumkin buladi.

Bolalarda uchraydigan oqqonda o'tkir limfoblastik leykemiya bu bolalarda eng kup uchraydigan turi bulib, limfotsitlarning normal rivojlanishini to'xtatadi.

Oqqon kasalligi belgilari: Charchoq va zaiflik

Domiy tarzda charchoq hissi, ayniqsa, uning kuchayib borayotgani kasallikning ilk alomati bo'lishi mumkin. Bu alomat ko'pinchi vaqtlarda saraton kasalligining belgilari bo'lishi sanaladi. Charchoq darajasi yengil boshlanib, keyinchalik chidab bo'lmaydigan darajaga o'tadi.

Nafas qisishi bulishi Vaqti-vaqti bilan og'ir qiyin nafas olish, nafas olayotganda siqilish. Oqqonda kechadigan kamqonlik holati nafas qisilishiga olib kelishi mumkin, chunki o'pka yetarlicha kislorod olmaydi va shuning natijasida yaxshi ishlamaydi.

Ko'karishlar bulishi: Oqqon kasalligida qonda trombotsitlar soni keskin kamayadi. Shuningdek, qon ivishi bilan bog'liq muammolar tanada ko'karishlar paydo bo'lishiga olib keladi. Inson hech qanday jarohat olmagan bo'lsa-da, qo'l va oyoq qismlarida ko'karishlar paydo bulishni boshlaydi. Bu esa xavfli alomatlar hisoblanadi.

Qon ketishi holatlari: Burun va milkning qonashi qonda trombotsitlar yetishmovchiligi natijasida qon quyuqlashishi muammolari namoyon bo'lishi mumkin. Bu esa o'z navbatida oqqon kasalligining jiddiy alomatini ko'rsatgan bo'ladi bunda. limfa tugunlarining kattalashishi; jigar, taloqning kattalashishi bilan kuzatilishi mumkin.

Davolash: Surunkali leykemiyada shifokor qo'llab-quvvatlovchi taktikani tanlaydi, uning maqsadi asoratlar rivojlanishini kechiktirish yoki oldini olishdir. O'tkir leykemiyada shoshilinch terapiya talab qilinadi, bu yuqori dozalarda kimyoterapevtik vositalarni qabul qilishni o'z ichiga oladi. Kimyoterapiya organizmga oq qon hujayralaridan tozalanishga imkon beradi. Shundan so'ng, agar talab etilsa, sog'lom donorlik suyak iligi hujayralarini transplantatsiyasi buyuriladi.

Sitostatiklar — bu atipik hujayralar o'sishini bostiruvchi dorilar. Ular vena ichiga yoki tabletka shaklida og'iz orqali yuboriladi. Kasallikning turli varianti o'ziga xos davolanish rejimini talab qiladi. Jahon sog'liqni saqlash tashkilotining tavsiyalariga ko'ra, har bir mutaxassis turli xil terapiya rejimlariga amal qilishi mumkin. Leykemiyaning aniq varianti aniqlangach (hujayra tarkibini hisobga olgan holda), bemorga zarur sxema bo'yicha bir necha kurslarda kimyoterapiya buyuriladi:

Birinchi kurs zararli hujayralarni yo'q qilishga qaratilgan. Uning davomiyligi individual ravishda belgilanadi va bir necha oyni tashkil etishi mumkin.

Birinchi kurs muvaffaqiyatli amalga oshirilgandan so'ng, qo'llab-quvvatlovchi terapiya buyuriladi — bemorga sitostatiklar oldingi dozalar va miqdorda beriladi.

Oxirgi bosqich — bu profilaktika kursi. U olingan terapevtik ta'sirni kuchaytiradi va bemorga remissiyada uzoqroq bo'lishga imkon beradi. Barcha kimyoterapiya kursi tugagach, ushbu kasallik bilan boshqa duch kelmaslik ehtimoli yuqori bo'ladi.

Biroq, tibbiyot hali yetarlicha rivojlanmagan va organizm o'zini oldindan aytib bo'lmaydigan darajada tutishi mumkin. Shunday qilib, to'liq davolanishdan keyin kasallik qaytalanishi ehtimoli ham yo'q emas. Bunday holda, davolanishning yana bir varianti — suyak iligi transplantatsiyasi taklif etiladi.

Xulosa: Oq qon kasalligi bolalar uchun jiddiy tahdid bo'lishi mumkin, ammo zamonaviy tibbiyot yordamida kasallikni aniqlash va davolashda katta yutuqlar mavjud. Kasallikning oldini olish uchun genetik maslahatlar va muhim ekologik omillarni hisobga olish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. "Bolalar onkologiyasi va gematologiyasi"
2. "Onkologiya va gematologiya bo'yicha qo'llanma" (tahrir: M. X. Muhammadiev)
3. "Pediatriya" darsligi